

259

Besluit van 10 mei 1993, houdende bepalingen voor de balans, de winst- en verliesrekening en de toelichtingen daarop van banken (Besluit jaarrekening banken)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Justitie, mede namens Onze Minister van Financiën, van 29 januari 1993, Stafafdeling Wetgeving Privaatrecht, nr. 303967/93/6;

Gelet op de richtlijn nr. 86/635/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 8 december 1986 betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van banken en andere financiële instellingen (PbEG L372), alsmede op artikel 417 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek;

Gezien het advies van De Nederlandsche Bank N.V.;

De Raad van State gehoord (advies van 15 april 1993, no. W03.93.0058);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Justitie van 29 april 1993, nr. 363307/93/6;

Hebben goedgevonden en verstaan:

§ 1. Voorschriften omtrent de balans en de toelichting daarop

Artikel 1

1. Onder de activa worden afzonderlijk opgenomen:
 - a. de kas, de tegoeden op girorekeningen en de onmiddellijk opeisbare tegoeden bij centrale banken in landen waar de bank een vestiging heeft;
 - b. de waardepapieren uitgegeven door publiekrechtelijke lichamen met een oorspronkelijke looptijd van ten hoogste twee jaar, die herfinancierbaar zijn bij de centrale bank;
 - c. de vorderingen;
 - d. de verhandelbare, uitgegeven waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente;
 - e. de aandelen en andere niet-vastrentende waardepapieren;
 - f. de deelnemingen;
 - g. de immateriële activa, op overeenkomstige wijze als bepaald in artikel 365 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek;
 - h. de materiële vaste activa;
 - i. de overige activa;
 - j. de van aandeelhouders opgevraagde stortingen;

- k. de overlopende activa.
2. Onder de passiva worden afzonderlijk opgenomen:
 - a. de schulden, al dan niet in verhandelbare schuldbewijzen belichaamd;
 - b. de overlopende passiva, voor zover zij niet onder de schulden zijn vermeld;
 - c. de voorzieningen, op de wijze bepaald in artikel 374 leden 1, 2 en 4 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek;
 - d. de achtergestelde schulden;
 - e. het eigen vermogen, op overeenkomstige wijze als bepaald in artikel 373 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
3. Buiten de balanstelling worden opgenomen de voorwaardelijke schulden en de onherroepelijke toezeggingen die tot een kredietrisico kunnen leiden.

Artikel 2

1. Vermogens die de bank in eigen naam voor rekening van een ander niet afgescheiden van haar eigen activa en passiva beheert, worden onder de desbetreffende balansposten opgenomen.
2. Indien bij een verkoop van activa teruglevering tegen een bepaalde prijs is bedongen, wordt de bij verkoop ontvangen prijs als schuld tegenover deze activa opgenomen en wordt in de toelichting het bedrag van de overgedragen activa vermeld.
3. Deviezentermijntransacties, termijntransacties ter beurze en terugkoopbedingen bij de uitgifte van obligaties of andere vastrentende waardepapieren worden in geen geval als een verkoop van activa met beding van teruglevering aangemerkt.
4. Tot zekerheid ontvangen activa worden slechts op de balans opgenomen, indien het gereed geld betreft.

Artikel 3

1. Onder de vorderingen worden afzonderlijk opgenomen:
 - a. vorderingen op kredietinstellingen, met inbegrip van de bij een koop van activa door de bank betaalde prijs, indien teruglevering tegen een bepaalde prijs is bedongen en met afzonderlijke vermelding van de onmiddellijk opeisbare vorderingen;
 - b. vorderingen op klanten, niet zijnde kredietinstellingen, met inbegrip van de bij een koop van activa door de bank betaalde prijs, indien teruglevering tegen een bepaalde prijs is bedongen.
2. Onder kredietinstelling als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan:
 - a. de ingevolge artikel 3 lid 7 van de richtlijn nr. 77/780/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 12 december 1970 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen (PbEG L322) in het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen vermelde kredietinstellingen;
 - b. de buiten het grondgebied van de Europese Gemeenschappen gevestigde kredietinstellingen als omschreven in artikel 1 van die richtlijn;
 - c. centrale banken en andere volkenrechtelijke of publiekrechtelijke kredietinstellingen.
3. Onder waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente worden vermeld die uitgegeven door publiekrechtelijke lichamen en door anderen. Deze waardepapieren worden tevens onderscheiden naar gelang zij al dan niet als vaste activa worden aangemerkt, onder vermelding van de maatstaf ter onderscheiding die hiervoor is gebruikt, alsmede naar gelang zij al dan niet zijn opgenomen in een prijs-

courant van een beurs. Opgegeven wordt het bedrag dat opeisbaar wordt tijdens het boekjaar volgend op dat waarop de jaarrekening betrekking heeft.

4. Eigen waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente die de bank houdt of doet houden, mogen niet worden geactiveerd, tenzij deze waardepapieren niet als vaste activa worden aangemerkt, zij in omloop zijn gebracht en niet achtergesteld zijn, en het handel betreft. Het bedrag van deze waardepapieren wordt alsdan vermeld.

5. Onderscheiden naar de in lid 1 bedoelde groepen van vorderingen en naar de in lid 3, eerste volzin, bedoelde waardepapieren worden aangegeven de al dan niet in schuldbewijzen belichaamde vorderingen op groepsmaatschappijen en die op andere rechtspersonen en vennootschappen die een deelneming hebben in de bank of waarin de bank een deelneming heeft.

6. Vermeld wordt welke van de vorderingen, bedoeld in lid 1, onder a en b, en welke van de waardepapieren, bedoeld in lid 3, telkens zoals nader onderscheiden op grond van lid 5, achtergesteld zijn.

7. De in lid 5 bedoelde uitsplitsing wordt eveneens vermeld bij de activa, bedoeld in artikel 1 lid 1, onder b.

8. Vermeld wordt tot welk bedrag de looptijd van vorderingen op klanten onbepaald is. Bij de overige vorderingen op klanten alsmede bij de niet onmiddellijk opeisbare vorderingen op kredietinstellingen wordt aangegeven tot welk bedrag de resterende looptijd tot aan elke aflossing:

- a. drie maanden of korter is;
- b. langer is dan drie maanden, maar niet langer dan een jaar;
- c. langer is dan een jaar, maar niet langer dan vijf jaar;
- d. langer is dan vijf jaar.

Artikel 4

1. Onder de deelnemingen worden afzonderlijk opgenomen:

- a. de deelnemingen in groepsmaatschappijen met afzonderlijke vermelding van de deelnemingen in groepsmaatschappijen die kredietinstelling zijn als bedoeld in artikel 3 lid 2;
- b. de overige deelnemingen met afzonderlijke vermelding van de deelnemingen in kredietinstellingen als bedoeld in artikel 3 lid 2.

2. Onderscheiden naar de in artikel 1 lid 1, onder e, bedoelde groep en naar de in lid 1 bedoelde groepen van deelnemingen worden aangegeven de al dan niet in een prijscourant van een beurs opgenomen waardepapieren. De aandelen en andere niet-vastrentende waardepapieren worden tevens onderscheiden naar gelang zij al dan niet als vaste activa worden aangemerkt, onder vermelding van de maatstaf ter onderscheiding die hiervoor is gebruikt.

Artikel 5

1. Onder de materiële vaste activa worden afzonderlijk vermeld de terreinen en gebouwen voor eigen gebruik.

2. Tenzij de bestanddelen van de overige activa van ondergeschikte betekenis zijn op het geheel van de activa, worden zij naar aard en omvang toegelicht.

Artikel 6

1. Onder schulden worden afzonderlijk opgenomen:

- a. de schulden aan kredietinstellingen als bedoeld in artikel 3 lid 2, onderscheiden naar de onmiddellijk opeisbare schulden en de overige schulden;

b. de schulden aan klanten, niet zijnde kredietinstellingen, onderscheiden naar spaargelden en andere schulden en voor beide groepen eveneens onderscheiden naar de onmiddellijk opeisbare schulden en de overige schulden;

c. de schulden in schuldbewijzen belichaamd, onderscheiden naar verhandelbare schuldbewijzen met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente en de overige schuldbewijzen;

d. de overige schulden, onder vermelding van de aard en omvang van de schulden die van belang zijn op het geheel van de schulden.

2. Onder schulden aan kredietinstellingen of aan klanten wordt begrepen de bij een verkoop van activa door de bank ontvangen prijs, indien teruglevering tegen een bepaalde prijs is bedongen.

3. Onderscheiden naar de in lid 1, onder a, b en c genoemde groepen van schulden, worden aangegeven de al dan niet in een schuldbewijs belichaamde schulden aan groepsmaatschappijen en die aan andere rechtspersonen en vennootschappen die een deelneming hebben in de bank of waarin de bank een deelneming heeft.

4. Bij de verhandelbare schuldbewijzen met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente wordt het bedrag vermeld dat opeisbaar wordt tijdens het boekjaar volgend op dat waarop de jaarrekening betrekking heeft.

5. Van de schulden die in rang zijn achtergesteld bij de andere schulden worden de in lid 3 bedoelde uitsplitsing alsmede de in het boekjaar op deze schulden betaalde lasten vermeld. Van elk van de achtergestelde schulden die meer beloopt dan een tiende van het bedrag van alle achtergestelde schulden worden vermeld:

a. bedrag, geldeenheden, rentevoet en looptijd, hetzij bepaald, hetzij onbepaald;

b. de voorwaarden van de achterstelling;

c. eventuele bedingen die kunnen leiden tot een vervroegde aflossing of tot omzetting in kapitaal of andere passiva.

Bij de overige achtergestelde schulden worden globaal de bedongen voorwaarden medegedeeld. Zij worden gesplitst overeenkomstig artikel 3 lid 8.

6. Bij converteerbare leningen worden de voorwaarden van conversie medegedeeld.

7. De niet onmiddellijk opeisbare schulden aan kredietinstellingen alsmede die aan klanten, de spaargelden en de schulden belichaamd in de overige schuldbewijzen, bedoeld in lid 1, onder c, worden gesplitst overeenkomstig artikel 3 lid 8.

Artikel 7

1. De buiten de balanstelling op te nemen voorwaardelijke schulden worden onderscheiden naar voorwaardelijke schulden uit hoofde van

a. verdisconteerde wissels;

b. aansprakelijkstellingen en gestelde zekerheden voor schulden van anderen;

c. onherroepelijke accreditieven en overige voorwaardelijke schulden.

2. Onder de buiten de balanstelling op te nemen onherroepelijke toezeggingen die tot een kredietrisico kunnen leiden, wordt het bedrag opgenomen van de nog niet uitgeoefende opties tot teruglevering van door de bank verkochte activa.

3. Tenzij de in de leden 1 en 2 onderscheiden groepen van voorwaardelijke schulden onderscheidenlijk toezeggingen van ondergeschikte betekenis zijn op het geheel van de schulden, worden voor elke van de onderscheiden groepen de aard en de omvang toegelicht.

Artikel 8

Onderscheiden naar de groepen van schulden, bedoeld in artikel 6 lid 1, en naar de voorwaardelijke schulden, bedoeld in artikel 7 lid 1, wordt aangegeven voor welke van deze schulden activa verbonden zijn, welke activa deswege niet meer ter vrije beschikking staan en tot welk bedrag dat is geschied.

§ 2. Voorschriften omtrent de winst- en verliesrekening en de toelichting daarop

Artikel 9

1. Op de winst- en verliesrekening worden afzonderlijk opgenomen:

- a. de baten en lasten uit de gewone bedrijfsuitoefening, de belastingen daarover en het resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening na belastingen;
- b. de buitengewone baten en lasten, de belastingen daarover en het buitengewone resultaat na belastingen;
- c. de overige belastingen;
- d. het resultaat na belastingen.

2. De baten en lasten uit de gewone bedrijfsuitoefening worden gesplitst naar:

- a. de rente en soortgelijke baten, die het karakter van rente hebben, uit de activa, bedoeld in artikel 1 lid 1, onder a, b, c en d enerzijds en de rentelasten en soortgelijke lasten, die het karakter van rente hebben, uit de passiva, bedoeld in artikel 1 lid 2, onder a en d anderzijds; de verschillen, bedoeld in artikel 422 leden 2 en 3 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek worden eveneens onder deze posten opgenomen; bij de rente wordt afzonderlijk vermeld de rente uit waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente;
- b. de opbrengsten uit waardepapieren, onderscheiden naar de opbrengsten uit niet-vastrentende waardepapieren, uit deelnemingen in groepsmaatschappijen en uit overige deelnemingen;
- c. de ontvangen provisie enerzijds en betaalde provisie anderzijds;
- d. het resultaat uit financiële transacties;
- e. de overige bedrijfsopbrengsten;
- f. de personeels- en andere beheerskosten;
- g. de afschrijvingen en de waardeverminderingen van de immateriële en materiële vaste activa;
- h. de overige bedrijfslasten;
- i. de waardeverminderingen van de vorderingen, bedoeld in artikel 3 lid 1, en de voorzieningen voor buiten de balansstelling opgenomen voorwaardelijke schulden en onherroepelijke toezeggingen enerzijds en de terugnemingen van deze afboekingen anderzijds;
- j. de waardeverminderingen van de tot de vaste activa behorende waardepapieren, bedoeld in de artikelen 1 lid 1, onder e, en 3 lid 3, en van de deelnemingen, bedoeld in artikel 4, enerzijds en de terugnemingen van deze afboekingen anderzijds.

3. Tenzij artikel 420 lid 2 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek wordt toegepast of tenzij van ondergeschikte betekenis op het geheel van de waardeverminderingen, bedoeld onder i van het vorige lid, wordt de omvang aangegeven van de waardeverminderingen van de vorderingen op onderscheidenlijk kredietinstellingen, klanten, groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen en vennootschappen die een deelneming hebben in de bank of waarin de bank een deelneming heeft.

4. Tenzij artikel 420 lid 1 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek wordt toegepast of tenzij van ondergeschikte betekenis op het geheel van de waardeverminderingen, bedoeld onder j van het tweede lid, wordt de

omvang aangegeven van de waardeverminderingen van onderscheidenlijk de tot de vaste activa behorende effecten, de deelnemingen in groepsmaatschappijen en de overige deelnemingen.

5. Tenzij de bestanddelen van de overige bedrijfsopbrengsten onderscheidenlijk overige bedrijfslasten van ondergeschikte betekenis zijn op het geheel van de bedrijfsopbrengsten onderscheidenlijk bedrijfslasten, worden zij naar aard en omvang toegelicht.

6. Op de buitengewone baten en lasten is artikel 377 lid 7 van toepassing.

Artikel 10

1. Het resultaat uit financiële transacties omvat:

a. de winst of het verlies van transacties in niet tot de vaste activa behorende effecten, en, voor zover niet het karakter van rente hebbende, in valuta-instrumenten en overige financiële instrumenten, daaronder begrepen edele metalen;

b. de waardeveranderingen van de niet tot de vaste activa, maar wel tot de handelsportefeuille behorende effecten, zoals bepaald in artikel 420 lid 3 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

2. Bij de personeels- en andere beheerskosten worden afzonderlijk vermeld:

a. de lonen en salarissen;

b. de sociale lasten met afzonderlijke vermelding van de pensioenlasten;

c. de andere beheerskosten.

§ 3. Bijzondere voorschriften omtrent de toelichting

Artikel 11

1. Indien de werkzaamheden van de bank op het terrein van beheer en bemiddeling voor derden van belang zijn op het geheel van de werkzaamheden, wordt dit vermeld. Indien de bank in eigen naam voor rekening van derden niet afgescheiden van haar eigen activa en passiva vermogens beheert, wordt zowel het totale bedrag van de activa en passiva als een splitsing naar de balansposten waaronder zij zijn opgenomen vermeld. Afgescheiden vermogens die de bank in eigen naam voor rekening van een ander beheert, worden in de toelichting vermeld.

2. Vermeld wordt de tegenwaarde in de geldeenheid van de jaarrekening van de som van de activa onderscheidenlijk de som van de passiva in vreemde geldeenheid.

3. Het bedrag van de lease-overeenkomsten, uitgesplitst naar de balansposten waaronder deze voorkomen, wordt vermeld.

4. Ten aanzien van de vorderingen op kredietinstellingen en op klanten, alsmede ten aanzien van de buiten de balanstelling opgenomen voorwaardelijke schulden worden concentraties van kredietrisico's vermeld, indien deze van betekenis zijn op het geheel van onderscheidenlijk de vorderingen op klanten, kredietinstellingen en de voorwaardelijke schulden.

5. Het bedrag van de waardepapieren die in bruikleen of verbruikleen zijn gegeven, wordt in de toelichting vermeld. Eveneens wordt het bedrag van de in bruikleen of verbruikleen ontvangen waardepapieren vermeld.

Artikel 12

1. Van de op de balansdatum openstaande termijntransacties wordt, onderscheiden naar soort termijntransactie, een overzicht gegeven. Medegedeeld wordt voorts of een belangrijk deel van deze transacties is aangegaan ter afdekking van risico's en of een belangrijk deel handel betreft.

2. Het totaal van de rentebaten, de opbrengsten uit niet-vastrentende waardepapieren en deelnemingen, de ontvangen provisie, het resultaat uit financiële transacties en de overige bedrijfsopbrengsten wordt gesplitst naar gebieden, voor zover de inrichting van het bankbedrijf naar gebied belangrijke verschillen vertoont.

Artikel 13

Indien het bij Koninklijke boodschap van 27 juni 1991 ingediende voorstel van wet houdende bepalingen voor de jaarrekening van banken tot wet is verheven en in werking treedt, treedt dit besluit op hetzelfde tijdstip in werking. Het is van toepassing op boekjaren die op of na 1 januari 1993 aanvangen.

Artikel 14

Dit besluit kan worden aangehaald als: Besluit jaarrekening banken.

Lasten en bevelen dat dit besluit met daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 10 mei 1993

Beatrix

De Staatssecretaris van Justitie,
A. Kosto

De Minister van Financiën,
W. Kok

Uitgegeven de *zevenentwintigste* mei 1993

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Justitie
Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 8 juni 1993, nr. 105

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

Dit besluit bevat de voorschriften omtrent de indeling van de balans, omtrent de omschrijving van de balansposten, de buiten de balanstelling op te nemen posten, de indeling van de winst- en verliesrekening en de posten van deze rekening, alsmede die omtrent de toelichting behorend tot de jaarrekening, zoals deze voorschriften voortvloeien uit de richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van banken en andere financiële instellingen (86/635/EEG Pb L 372 van 31 december 1986).

Het lag aanvankelijk in de bedoeling dat deze voorschriften tot stand gebracht zouden worden door De Nederlandsche Bank N.V. onder goedkeuring van de Minister van Justitie. Na aanvaarding van een amendement op 11 november 1992 bij het wetsvoorstel houdende bepalingen voor de jaarrekening van banken (Tweede Kamer, vergaderjaar 1990-1991, 22 169, nrs. 1 en 2 en Eerste Kamer, nr. 84 herdruk) bevat de wet in artikel 417 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (B.W.) een delegatiebepaling op grond waarvan dit besluit tot stand is gebracht. Het ligt in ons voornemen dat de bepalingen van dit besluit te zijner tijd in de wet worden opgenomen, zoals ook de bepalingen van deze aard die gelden voor productie- en handelsmaatschappijen in de afdelingen 3, 4 en 5 van titel 9 van boek 2 B.W. zijn opgenomen en zoals dat ook is voorgesteld voor verzekeringsmaatschappijen in het wetsvoorstel houdende bepalingen voor de jaarrekening van verzekeringsmaatschappijen (Tweede Kamer, vergaderjaar 1992-1993, 22 896, nr. 2).

De door bovengenoemd amendement gewijzigde situatie welke eerst eind 1992 is ontstaan, vormt mede een reden dat de uitvoering van de richtlijn in dit besluit eerst nu is geschied. Voor de redenen van de indiening van het genoemde wetsvoorstel na 31 december 1990, de uiterste datum waarop de richtlijn had moeten zijn uitgevoerd, zij verwezen naar punt 5a van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel houdende bepalingen voor de jaarrekening van banken (Tweede Kamer, vergaderjaar 1990-1991, 22 169, nr. 3, p. 3).

Opgemerkt zij dat de richtlijn eerst met ingang van boekjaren die op of na 1 januari 1993 aanvangen toepassing behoeft te vinden (artikel 47 lid 2 van de richtlijn jaarrekening banken) en dat daaraan wordt voldaan.

Bij deze toelichting zijn ter informatie gevoegd een transponeringstabel waarin de met de artikelen van het besluit corresponderende artikelen van de richtlijn zijn aangegeven en een concordantietabel waarin de wijze is aangegeven waarop de artikelen van de richtlijn in de wet en het onderhavige besluit, alsmede in het Besluit modellen jaarrekening zijn verwerkt.

Het besluit bevat geen nadere voorschriften omtrent de waardering van activa en passiva van banken. In de eerste plaats biedt de delegatiebepaling daartoe geen grondslag. In de tweede plaats wordt hiermee aangesloten bij de lijn die geldt voor productie- en handelsmaatschappijen en die ook is gevolgd voor verzekeringsmaatschappijen in bovengenoemd wetsvoorstel. Aangesloten is met andere woorden bij de eisen inzake de waardering welke de richtlijn stelt. Overigens dienen de waarderinggrondslagen in overeenstemming te zijn met de eisen welke artikel 362 van boek 2 B.W. in het algemeen aan de jaarrekening stelt. Vanzelfsprekend kan De Nederlandsche Bank N.V. in verband met de uitoefening van het bedrijfseconomische toezicht nadere eisen aan de waardering stellen. Mocht er behoefte zijn aan nadere regelingen op jaarrekeningterrein, dan verdient de weg via de richtlijnen voor de jaarverslaggeving afkomstig van de Raad voor de Jaarverslaggeving – de weg die ook in andere gevallen wordt gevolgd – aanbeveling. De Raad

kan deze richtlijnen in samenspraak met alle betrokkenen, waaronder De Nederlandsche Bank N.V., tot stand brengen.

Op de wijze waarop de onderwaardering van vorderingen en van bepaalde effecten plaatsvindt in verband met de vorming van een stille reserve alsmede op de verwerking van de belastingen in verband daarmee is uitgebreid ingegaan in de memorie van toelichting en van antwoord bij het wetsvoorstel houdende bepalingen voor de jaarrekening van banken (Tweede Kamer, vergaderjaar 1991-1992, 22 169, nr. 3 onder punt 24 en nr. 5, p. 7 en 8). Op de voorziening voor algemene risico's (VAR) en het open fonds voor algemene bankrisico's wordt in deze toelichting daarom niet ingegaan.

De Nederlandsche Bank N.V. is over een concept van dit besluit ingevolge het bepaalde in artikel 416 lid 3 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek gehoord. Zij heeft in het bijzonder opgemerkt dat de uitvoering van artikel 29 van de richtlijn jaarrekening banken in artikel 9 lid 2, onder a van het besluit aan de summiere kant is. Opgemerkt zij dat de richtlijn zelf over datgene wat onder de rentebaten en rentelasten valt niet erg duidelijk is. Duidelijkheid wordt zowel in de richtlijn als in het besluit geboden ten aanzien van de opbrengsten en lasten uit bepaalde met name genoemde activa respectievelijk passiva. Deze moeten tot de rentebaten en -lasten worden gerekend. Voor de in artikel 29 van de richtlijn onder de punten 3 en 4 genoemde baten en lasten geldt dat deze het karakter van rente behoren te hebben. Dat criterium is in artikel 9 lid 2, onder a, opgenomen. Naar aanleiding van deze opmerking van De Nederlandsche Bank N.V. is toegevoegd dat de verschillen, bedoeld in artikel 422 leden 2 en 3 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek onder deze posten worden verantwoord. Een tweede opmerking van De Nederlandsche Bank N.V. heeft geleid tot aanpassing van de toelichting op de artikelen 9 en 10.

Ter zake van de in dit besluit gebruikte terminologie zij opgemerkt dat deze vanzelfsprekend aansluit bij de in de wet gebruikte terminologie. Wanneer bij voorbeeld het begrip bank in dit besluit wordt gebruikt, moet daaronder worden verstaan een bank als bedoeld in artikel 415 boek 2 B.W. Andere in dit besluit gebruikte begrippen zijn niet nader omschreven omdat deze in de wet (meestal de overige afdelingen van titel 9 boek 2 B.W.) al een omschrijving hebben gevonden en voor banken daarvan niet is afgeweken. Opmerking verdient dat in aansluiting op de in titel 9 gebruikte terminologie daar waar wordt gesproken van «opgenomen» (s.c. op de balans of de winst- en verliesrekening) het desbetreffende gegeven daarop dient te verschijnen en niet kan worden volstaan met opneming in de toelichting.

Wat betreft de indeling van dit besluit is de structuur aangehouden die in titel 9 is gebruikt: eerst de voorschriften voor de balans, dan die voor de winst- en verliesrekening en tenslotte bijzondere voorschriften voor de toelichting. Zoals ook al uit de afdelingen 3 en 4 van titel 9 boek 2 B.W. blijkt, komen toelichtingsvoorschriften die op specifieke balansposten of op specifieke posten van de winst- en verliesrekening betrekking hebben veelvuldig voor in die afdelingen. Dat geldt ook voor de specifieke toelichtingsvoorschriften voor banken.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Dit artikel geeft de hoofdingeling van de balans van een bank. Deze is ingedeeld naar afnemende liquiditeit. Vandaar dat aan de actiefzijde de kas bovenaan staat en aan de passiefzijde het eigen vermogen sluitstuk vormt.

Artikel 1 lid 1 is verder uitgewerkt in de artikelen 3 tot en met 5. Onder

«onmiddellijk opeisbaar» in artikel 1 lid 1 onder a en elders waarin deze term in dit besluit wordt gebruikt wordt verstaan het binnen 24 uur opeisbaar zijn of een looptijd hebben van ten hoogste 24 uur. Opgemerkt zij dat in artikel 1 lid 1 onder b de post overheidspapier (zoals schatkistpapier) herfinancierbaar bij de centrale bank – anders dan in de richtlijn – nader is omschreven. Dit is gedaan om de onder deze post op te nemen waardepapieren af te bakenen ten opzichte van artikel 1 lid 1 onder d. In Nederland zijn immers alle waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente herfinancierbaar bij De Nederlandsche Bank N.V. De gekozen afbakening (oorspronkelijke looptijd van maximaal twee jaar) ontmoet vanuit de kring van de banken geen bezwaren. Ander papier dan overheidspapier (bij voorbeeld wissels), ook al is dit herfinancierbaar bij de centrale bank, wordt niet onder deze post opgenomen, maar onder de vorderingen.

Artikel 1 lid 2 is uitgewerkt in artikel 6. Aan de passivazijde nemen de schulden, al dan niet achtergesteld, de belangrijkste plaats in. Daarover moet dan ook een veelheid aan informatie worden verschaft. Ten slotte dienen de buiten de balanstelling op te nemen schulden en toezeggingen te worden genoemd (artikel 1 lid 3). Dit artikellid is uitgewerkt in artikel 7. Enerzijds dient hier het bedrag van de bankgaranties, borgtochten e.d., de tot zekerheid strekkende activa, aansprakelijkheden uit verdisconteerde wissels en de onherroepelijke accreditieven te worden vermeld, anderzijds de toezeggingen in verband met «cessie en retrocessie» (artikel 11 van de richtlijn) en de overige toezeggingen die tot een kredietrisico kunnen leiden en die onherroepelijk zijn. Voor een inschatting van de risico's die een bank loopt en die overigens niet uit de balans blijken is deze informatie van groot belang.

Artikel 2

Dit artikel geeft enige algemene voorschriften omtrent de actiefzijde van de balans. Lid 1 betreft goederen die de bank voor rekening en risico van derden beheert. Alleen indien de desbetreffende goederen afgescheiden van die van de bank worden gehouden (en daarom bij faillissement van de bank niet in het vermogen van de bank vallen), behoeven deze niet in de balans te worden opgenomen. Hoewel in Nederland een economische benadering van de jaarrekening overheerst, is het op grond van de richtlijn noodzakelijk in dit geval de gekozen juridische benadering te volgen. De bepaling mag zeker niet zo worden uitgelegd dat, buiten de in artikel 10 van de richtlijn geregelde gevallen, daar waar de bank een goed economisch in eigendom heeft, maar een ander daartoe gerechtigd is, a contrario daaruit een verbod van activering wordt afgeleid.

Het tweede en derde lid slaan op wat in de richtlijn cessie en retrocessie heet. Omdat de gevallen waarom het hier gaat niet alleen de verkoop en levering van vorderingen betreffen, maar ook bij voorbeeld die van effecten, wordt gesproken van verkoop in combinatie met teruglevering. In de gevallen waarom het in het tweede lid, gaat, is er een vaste afspraak tot teruglevering van de activa tegen een bepaalde prijs (dat kan zijn een vast bedrag, maar bij voorbeeld ook een afgesproken koers). De activa blijven dan in de balans opgenomen. Daartegenover staat evenwel de daarvoor ontvangen prijs bij de verkoop. Veelal betreft het hier voorschotten tegen effecten.

Het vierde lid slaat op in pand ontvangen activa. Het is normaal dat in pand gegeven activa op de balans opgenomen blijven en dat in pand ontvangen activa niet worden geactiveerd. Uitzondering daarop vormt het girale geld dat bij de bank in de liquide middelen terecht komt en daarvan deel gaat uitmaken.

Artikel 3 is een uitwerking van artikel 1 lid 1 onder c en d (vorderingen en verhandelbare, uitgegeven waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente, zoals obligaties). De vorderingen vallen uiteen in twee posten, die op kredietinstellingen en op klanten. Van het begrip bank als omschreven in artikel 415 boek 2 B.W. moet het begrip kredietinstelling worden onderscheiden. De omschrijving van laatstgenoemd begrip is ontleend aan artikel 15 van de richtlijn (zie ook artikel 18). Het is een ruimer begrip dan het begrip bank. Zo vallen centrale banken onder het begrip kredietinstelling, maar niet onder het begrip bank.

Ter zake van de vorderingen moet een groot aantal splitsingen van verschillende aard worden gegeven die enig inzicht bieden in de liquiditeitspositie van de bank en in de verhoudingen tot andere maatschappijen waarmee de bank in een concern verkeert. De richtlijn eist evenwel niet dat kredietrisico's worden vermeld die kunnen ontstaan door concentraties in de kredietverlening. Nadere inlichtingen over deze concentraties zijn van eminent belang voor het inzicht dat de jaarrekening behoort te bieden, met name voor de beoordeling van de liquiditeit en de solvabiliteit per balansdatum. Daarom is in artikel 11 lid 4 aangegeven dat een beeld van de concentraties van kredietrisico's bij de posten vorderingen op cliënten en vorderingen op kredietinstellingen (alsmede bij de buiten de balanstelling op te nemen voorwaardelijke schulden) moet worden geboden. Aan de vorm waarin dit gebeurt, kan in de praktijk gestalte worden gegeven.

Bij de obligaties en andere vastrentende waardepapieren dient te worden vermeld welk deel tot de vaste activa (als omschreven in artikel 416 lid 2 boek 2 B.W.) wordt gerekend. Het betreft hier de beleggingsportefeuille van de bank. Obligaties die niet als vast actief worden aange-merkt maken onderdeel uit van de handelsportefeuille. Daartoe kunnen ook eigen obligaties behoren waarin gehandeld wordt. Deze mogen – anders dan eigen aandelen – worden geactiveerd (artikel 3 lid 4). De richtlijn staat deze activering toe (artikel 17 lid 3). Het is evenwel niet de bedoeling dat een pakket eigen obligaties van vaste omvang gedurig wordt aangehouden. Dan gaat het er veel op lijken dat zij ter belegging worden aangehouden. Het zou niet met de uitgangspunten van de kapitaalbescherming stroken om ook voor dat geval toe te staan dat de eigen obligaties worden geactiveerd. Vandaar de beperking tot de handelsportefeuille in artikel 3 lid 4. Verder moet het gaan om eigen obligaties die al in het verkeer zijn gebracht. Een pakket eigen obligaties dat ter gelegenheid van de uitgifte niet is verkocht, mag dus niet worden geactiveerd. Ten slotte mogen achtergestelde eigen obligaties voor het inzicht in de solvabiliteit niet worden geactiveerd. Eigen obligaties die niet mogen worden geactiveerd, dienen tegen de nominale waarde in mindering te worden gebracht op de schuld. Het transactieresultaat wordt op de normale wijze verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Op de uitsplitsing van de vorderingen op klanten en op kredietinstellingen naar resterende looptijd is reeds ingegaan in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel houdende bepalingen voor de jaarrekening van banken (Tweede Kamer, vergaderjaar 1990–1991, 22 169, nr. 3, punt 28). Hier zij slechts opgemerkt dat deze informatie thans door banken niet gegeven wordt, daar de uitsplitsing nu naar oorspronkelijke looptijd plaatsvindt. De in deze bepaling uitgewerkte uitsplitsing naar resterende looptijd biedt echter een beter beeld van de financiële positie van de bank, zowel waar het de vorderingen betreft als waar het de schulden betreft (zie voor een analoge bepaling ten aanzien van de schulden artikel 6 lid 7). Voor hypotheekbanken geldt dat de uitsplitsing van de (hypotheecaire) vorderingen er niet toe moet leiden dat het door

artikel 362 lid 1 boek 2 B.W. vereiste inzicht geweld wordt aangedaan in verband met de mogelijkheid van vervroegde aflossing. Nu reeds geruime tijd vaststaat dat tot een dergelijke uitsplitsing wordt overgegaan, zal van de overgangsregeling als bedoeld in artikel 40 lid 3 onder a, laatste alinea, van de richtlijn geen gebruik worden gemaakt.

Artikel 4

Ter zake van artikel 4 lid 2, tweede volzin, zij opgemerkt dat, evenals voor de obligaties en andere vastrentende waardepapieren is bepaald, ook de aandelen en andere niet-vastrentende waardepapieren moeten worden onderscheiden als behorend tot de handels- dan wel de beleggingsportefeuille. De maatstaf voor het onderscheid zal niet verschillen van die geldend voor de vastrentende waardepapieren. Deelnemingen, daaronder begrepen deelnemingen in groepsmaatschappijen worden op grond van artikel 416 lid 2 boek 2 B.W. tot de vaste activa gerekend.

Artikel 5

Materiële activa die de bank in verband met kredietverlening heeft verkregen (bij voorbeeld ter gelegenheid van de uitoefening van het zekerheidsrecht daarop) zijn niet dienstbaar aan het bedrijf van de bank. Het verdient dan de voorkeur deze niet onder de materiële vaste activa op te nemen, maar onder de overige activa. Zo nodig wordt deze post toegelicht (artikel 5 lid 2).

Artikel 6

De schulden van banken moeten op velerlei wijze nader worden toegelicht.

Het betreft in de eerste plaats een splitsing naar onmiddellijk opeisbare schulden en schulden op termijn. Verder moeten de spaargelden afzonderlijk worden vermeld. Spaargelden zijn de gelden die naar nationaal recht als zodanig gelden. De schuldbewijzen worden gesplitst naar die met een vaste of een aan een bepaalde parameter gekoppelde rente en die waarvan de rente niet vast is. Splitsing van een groot deel van de onderverdeelde schulden naar resterende looptijd is ook hier voorgeschreven (artikel 6 lid 7). Verder moeten de schulden (met uitzondering van de «overige» schulden) in de verhoudingen tot groepsmaatschappijen en deelnemingen worden vermeld op dezelfde wijze en met hetzelfde doel als dat bij de vorderingen is geschied (artikel 6 lid 3).

De voorwaarden waaronder de «overige» achtergestelde leningen zijn aangegaan, moeten in algemene zin worden vermeld (artikel 6 lid 5, laatste zin). Buiten de richtlijn om is opgenomen dat de achtergestelde leningen die niet ten minste 10% van het totaal van deze leningen vormen, worden gesplitst naar resterende looptijd. Lid 6 is ontleend aan de richtlijn nr. 78/660/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 25 juli 1978 betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen, PbEG L222 (artikel 43 lid 1 onder 5); zie ook artikel 375 lid 7, welk artikellid volgens artikel 416 lid 1 boek 2 B.W. van toepassing is op banken. Enkel voor de duidelijkheid is artikel 6 lid 6 nog eens opgenomen.

Ook de zekerheden die ter zake van aangegane schulden door de bank zijn gesteld en de activa die deswege niet meer ter vrije beschikking staan, moeten worden vermeld, zie daarvoor artikel 8.

Artikel 7

Informatie over voorwaardelijke schulden en onherroepelijke toezeggingen is in samenhang met de desbetreffende balansposten en de daaronder begrepen voorzieningen van belang voor het beeld dat de jaarrekening behoort te bieden. Vandaar dat banken buiten de balansstelling informatie moeten verschaffen over bankgaranties, activa tot zekerheid gesteld voor de schulden van anderen, borgtochten en dergelijke.

Artikelen 9 en 10

De opbrengsten van banken bestaan uit rente, provisie voor verrichte diensten, opbrengsten uit beleggingen en uit «financiële transacties», alsmede een restcategorie van «overige bedrijfsopbrengsten». Het resultaat uit financiële transacties is de post voor de resultaten die niet onder rente, provisie en opbrengsten van beleggingen en de restcategorie kunnen worden geschaard. Ook bepaalde ongerealiseerde winsten en verliezen worden hieronder opgenomen (artikel 10 lid 1, onder b). Onder de lasten verdienen vooral de afboekingen op de vorderingen en de voorzieningen voor de buiten de balansstelling opgenomen verplichtingen nadere aandacht. Uitsplitsingen van deze waardeverminderingen behoeven evenwel niet te worden geboden als overeenkomstig artikel 420 lid 2 boek 2 B.W. saldering plaatsvindt van de waardeverminderingen met de ongedaanmakingen daarvan. Opgemerkt zij dat de post «overige belastingen» in Nederland niet of nauwelijks voorkomt.

Artikelen 11 en 12

Over artikel 11 lid 4 is hierboven al het een en ander opgemerkt bij artikel 3. De informatie welke op grond van artikel 11 lid 2 moet worden verschaft wordt in het algemeen geacht weinig betekenis te hebben. Zij is evenwel op grond van de richtlijn vereist. Artikel 11 lid 5 betreft een niet in de richtlijn geregeld geval dat in de praktijk regelmatig voorkomt. Het gaat om waardepapieren (vastrentend dan wel niet vast-rentend) die in verbruikleen zijn ontvangen, welke vervolgens weer in bruikleen of verbruikleen worden gegeven. Een en ander komt niet in de balans tot uitdrukking. Daar hieruit echter wel verplichtingen tot teruggave van soortgelijke pakketten van effecten kunnen voortvloeien, lijkt het raadzaam dat in de toelichting hierover het een en ander wordt vermeld.

Het overzicht dat in artikel 12 lid 1 wordt geëist is kwalitatief van aard. Bedragen behoeven hier niet te worden gegeven. Artikel 12 lid 2 vormt een invulling van artikel 380 voor banken. Het gaat hier enkel om een geografische splitsing van de in dit lid omschreven omzet, voor zover volgens de inrichting van het desbetreffende bankbedrijf per gebied belangrijke verschillen optreden.

Artikel 13

Het besluit dient tot noodzakelijke aanvulling van de wettelijke regeling inzake de jaarrekening van banken. Het dient op hetzelfde tijdstip in werking te treden als de desbetreffende wet en zal moeten gelden voor boekjaren die op of na 1 januari 1993 aanvangen.

De Staatssecretaris van Justitie,
A. Kosto

De Minister van Financiën,
W. Kok

Transporteringstabel

Artikel amvb	Artikel richtlijn
1 lid 1, onder a	4 activa post 1, en 13
1 lid 1, onder b	4 activa post 2
1 lid 1, onder c	4 activa posten 3 en 4
1 lid 1, onder d	4 activa post 5
1 lid 1, onder e	4 activa post 6
1 lid 1, onder f	4 activa posten 7 en 8
1 lid 1, onder g	4 activa post 9
1 lid 1, onder h	4 activa post 10
1 lid 1, onder i	4 activa post 13
1 lid 1, onder j	4 activa post 14
1 lid 1, onder k	4 activa post 15
1 lid 2, onder a	4 passiva posten 1 tot en met 4
1 lid 2, onder b	4 passiva post 5
1 lid 2, onder c	4 passiva post 6
1 lid 2, onder d	4 passiva post 8
1 lid 2, onder e	4 passiva posten 9 tot en met 14
1 lid 3	4 (posten buiten balanstelling)
2 lid 1	10
2 lid 2	12 lid 4, tweede volzin
2 lid 3	12 lid 6
2 lid 4	8 lid 2
3 lid 1	4 activa posten 3 en 4; 12 lid 4 laatste volzin na de puntkomma
3 lid 2	15 lid 2
3 lid 3, eerste zin	4 activa post 5
3 lid 3, tweede zin	41 lid 2, onder a en b
3 lid 3, derde zin	40 lid 3, onder b
3 lid 4	17 lid 3
3 lid 5	5
3 lid 6	6
3 lid 7	5
3 lid 8	40 lid 3, onder a
4 lid 1	4 activa posten 7 en 8
4 lid 2, eerste zin	41 lid 2, onder a
4 lid 2, tweede zin	41 lid 2, onder b
5 lid 1	4 activa post 10
5 lid 2	41 lid 2, onder d
6 lid 1, onder a	4 passiva post 1
6 lid 1, onder b	4 passiva post 2
6 lid 1, onder c	4 passiva post 3
6 lid 1, onder d	4 passiva post 4 en 41 lid 2, onder d
6 lid 2	12 lid 4 eerste volzin na de puntkomma
6 lid 3	5
6 lid 4	40 lid 3 onder b
6 lid 5	5 en 41 lid 2, onder e
6 lid 5, tweede zin	40 lid 2, onder a
6 lid 5, laatste zin	40 lid 2, onder b
6 lid 6	43 lid 1 onder 5, vierde richtlijn
6 lid 7	40 lid 3, onder a
7 lid 1	4, buiten balanstelling
7 lid 2	4, buiten balanstelling en 12 lid 5
7 lid 3	24 en 25, tweede alinea
8	40 lid 3, onder d
9 lid 2, onder a	27 posten 1 en 2 (28 A1 en B1) en 29
9 lid 2, onder b	27 post 3 (28 B2)
9 lid 2, onder c	27 posten 4 en 5 (28 A2 en B3)
9 lid 2, onder d	27 post 6 (28 A3 en B4)
9 lid 2, onder e	27 post 7 (28 B7)
9 lid 2, onder f	27 post 8 (28 A4)
9 lid 2, onder g	27 post 9 (28 A5)
9 lid 2, onder h	27 post 10 (28 A6)
9 lid 2, onder i	27 posten 11 en 12 (28 A7 en B5) en 33 lid 1
9 lid 2, onder j	27 posten 13 en 14 (28 A8 en B6)
9 lid 3	33 lid 4
9 lid 4	34 lid 3
9 lid 5	41 lid 2, onder d
9 lid 6	41 lid 2, onder d
10 lid 1	32

Artikel amvb	Artikel richtlijn
10 lid 2	27 post 8 (28 A4)
11 lid 1	41 lid 2 onder f en 10 lid 1
11 lid 2	41 lid 2 onder g
11 lid 3	41 lid 2 onder c
12 lid 1	41 lid 2 onder h
12 lid 2	40 lid 5

Concordantietafel

(vet gedrukt zijn de artikelen van de richtlijn die in het wetsvoorstel zijn uitgewerkt)

Artikelen richtlijn	Uitvoering
1 lid 1	416 lid 1
2 lid 1, onder a	415 en wijziging van 360
2 lid 1, onder b	400
2 lid 2, onder b	425
2 lid 3	419 en 16 lid 5 modellenbesluit
3	16 leden 2, 4 en 10 modellenbesluit
4	1, 3 lid 1, 3 lid 3, eerste zin, 4 lid 1, 6 lid 1, 7 leden 1 en 2
5	3 lid 5 en 7, 6 lid 3 en 5
6	3 lid 6
8 lid 2	2 lid 4
10	2 lid 1 en 11 lid 1
12	2 lid 2 en 3, 3 lid 1, 6 lid 2, 7 lid 2
15 lid 2	3 lid 2
17 lid 3	3 lid 4
24	7 lid 3
25, tweede alinea	7 lid 3
27 en 28	9 leden 1 en 2, 10 lid 2
29	9 lid 2, onder a
32	10 lid 1
32 lid 1	420 lid 3 en VI lid 3
33 lid 1	9 lid 2, onder i
33 lid 2	VI lid 3
33 lid 3	420 lid 2
33 lid 4	9 lid 3
34 lid 2	420 lid 1
34 lid 3	9 lid 4
35 leden 1 en 2	416 lid 2
35 lid 3, onder a	422 lid 1
35 lid 3, onder b en c	422 lid 2
36	422 lid 3, eerste zin
37 lid 2, onder a en b	VI leden 1 en 2
37 lid 2, onder c	VI lid 3, tweede volzin
38 leden 1 en 2	424
39 lid 1	423 leden 1 en 3
39 lid 2	423 lid 2
39 leden 3, 4 en 5	423 lid 4
40 lid 1	378 tot en met 383 en VI lid 4
40 lid 2, onder a	6 lid 5, tweede zin
40 lid 2, onder b	6 lid 5, laatste zin
40 lid 3, onder a	3 lid 8 en 6 lid 7
40 lid 3, onder b	3 lid 3, derde zin en 6 lid 4
40 lid 3, onder d	8
40 lid 4	421 lid 4
40 lid 5	12 lid 2
40 lid 7	421 lid 5
41 lid 1	368 en 421 lid 1
41 lid 2, onder a	3 lid 3, tweede zin, 4 lid 2, eerste zin
41 lid 2 onder b	3 lid 3, tweede zin, 4 lid 2, tweede zin
41 lid 2, onder c	11 lid 3
41 lid 2, onder d	5 lid 2, 6 lid 1, onder d, 9 leden 5 en 6
41 lid 2, onder e	6 lid 5
41 lid 2, onder f	11 lid 1
41 lid 2, onder g	11 lid 2
41 lid 2, onder h	12 lid 1
42 lid 1	406 lid 1
42 lid 2	426 lid 2
43 lid 1	titel 9, afdeling 13 (behoudens 407 leden 2 en 3)
43 lid 2, onder a	426 lid 3, eerste zin
43 lid 2, onder d	426 lid 3, tweede zin
43 lid 2, onder f	426 lid 1
44	titel 9, afdeling 10